

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра конституційного і муніципального права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ М.О. Азаренков

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ
ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ (ПРАЙВЕСІ)**

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітньо-наукова програма	081 Право
вид дисципліни	за вибором
факультет	юридичний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

“28” серпня 2019 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: В.О. Серьогін, д.ю.н., проф., професор кафедри конституційного і муніципального права

Програму схвалено на засіданні кафедри конституційного і муніципального права

Протокол від “ 27” серпня 2019 року № 11

Завідувач кафедри
конституційного і муніципального права _____ М.М. Воронов

Програму погоджено методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “28” серпня 2019 року № 1

Голова методичної комісії
юридичного факультету _____ Л.В. Кулачок-Тітова

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (PhD) спеціальності 081 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» має на меті оволодіння аспірантами:

- знаннями щодо основних етапів еволюції, сучасного стану та основних тенденцій розвитку конституційно-правової доктрини;
- понятійним апаратом у сфері конституційного права;
- вмінням здійснювати систематизацію та пошук правових норм щодо статусу суб'єктів конституційно-правових відносин;
- вмінням аналізу правової літератури з питань конституціоналізму, конституційних засад правового статусу держави, громадянського суспільства та особи;
- знанням загальних принципів та напрямків розвитку конституційно-правової доктрини в Україні та за кордоном;
- навичками щодо правильного застосування сучасної конституційно-правової доктрини при вирішенні практичних задач;
- вмінням надавати конституційно-правову характеристику процесів і явищ, що мають місце в Україні та за кордоном;
- вмінням здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- отримання знань про еволюцію, сучасний стан й основні тенденції розвитку конституційно-правової доктрини;
- отримання знань про доктринальні проблеми предмету і методу конституційно-правового регулювання та основні джерела конституційного права України;
- формування у аспірантів знань про проблеми правового регулювання, що існують у межах генеральних інститутів конституційного права України, та шляхи їх вирішення;
- вивчення змісту основних джерел конституційного права України у проблемному контексті;
- розвиток у аспірантів спеціального юридичного мислення, що дозволяє розкривати основні закономірності розвитку і функціонування конституціоналізму з урахуванням сучасних реалій;
- формування наукових уявлень про природу і сутність конституціоналізму;
- поглиблення знань конституційно-правової термінології, вироблення вмінь оперування відповідними поняттями і категоріями;
- формування вмінь здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів конституційно-правової практики;
- підготовка до майбутньої професійної діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
10 год.	4 год.
Семінарські заняття	
8 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
72 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, в результаті вивчення дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» аспіранти мають сформулювати такі фахові компетентності:

(ФК-3.1.) виявляти глибокі й системні теоретичні та емпіричні знання конституційно-правових та муніципально-правових явищ і процесів; поглиблене розуміння конституційно-правових і муніципально-правових проблем, системи конституційного і муніципального права, теорії та практики конституціоналізму (у т.ч. глибоке знання наукової літератури за конституційно-правовим профілем);

(ФК-3.2.) здатність брати участь у розробці проектів конституційно-правових та муніципально-правових актів, здійснювати наукове тлумачення конституційно-правових і муніципально-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення;

(ФК-3.3.) здатність кваліфіковано застосовувати конституційно-правові та муніципально-правові акти у різних сферах юридичної діяльності; у межах посадових обов'язків забезпечувати професійний захист конституційного ладу, конституційних прав і свобод людини і громадянина; прав і законних інтересів територіальних громад.

(ФК-3.4.) здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі конституційного та муніципального права; викладати конституційно-правові дисципліни на високому теоретичному й методичному рівні; ефективно здійснювати політико-правове виховання;

(ФК-3.5.) здатність до міжнародної науково-педагогічної мобільності за конституційно-правовим профілем.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Онтологія та аксіологія недоторканності приватного життя (прайвесі)

Тема 1. Еволюція політико-правової теорії і практики щодо недоторканності приватного життя особи

Основні закономірності формування і розвитку права на недоторканність приватного життя (прайвесі). Передісторія права на недоторканність приватного життя у первісному та рабовласницькому суспільствах.

Формування недоторканності приватного життя в епоху Середньовіччя. Розвиток уявлень про недоторканність приватного життя в епоху Просвітництва та в Новий Час. Проблеми захисту прайвесі у Новітній політико-правовій історії. «Відкрите врядування» і захист приватності: у пошуках балансу.

Прайвесі у контексті цивілізаційного підходу до права. Еволюція права на недоторканність приватного життя (прайвесі) у вітчизняній політико-правовій практиці.

Тема 2. Сучасні концепції права на недоторканність приватного життя (прайвесі)

Основні концепції прайвесі в зарубіжній конституційно-правовій науці. Прайвесі як право бути залишеним у спокої. Прайвесі як обмежений доступ до себе. Прайвесі як секретність. Прайвесі як контроль над персональною інформацією. Прайвесі як захищена індивідуальність. Прайвесі як інтимність. Редукціоністська концепція прайвесі.

Концепція права на недоторканність приватного життя (прайвесі) у пострадянській науці конституційного права. Приватне життя як об'єкт конституційного права на недоторканність приватного життя (прайвесі): концептуальний підхід.

Тема 3. Зміст та обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі)

Системно-структурний підхід до змісту та обсягу права на недоторканність приватного життя (прайвесі). Аспекти приватного життя та стани приватності. Виміри приватності. Критерії та склад прайвесі.

Фізичне (тактильне) прайвесі. Фонетичне (звукове) прайвесі. Одорологічне (запахове) прайвесі. Візуальне (зорове) прайвесі.

Право на вільний вибір і зміну зовнішнього вигляду як елемент візуального прайвесі. Принципи здійснення відеоспостереження та телеметрії в аспекті забезпечення прайвесі.

Інформаційне прайвесі та його складові. Географічне (дислокаційне) прайвесі. Право на анонімність як елемент прайвесі. Медичне прайвесі.

Тема 4. Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)

Міжнародно-правові стандарти забезпечення прайвесі. Закріплення права на недоторканність приватного життя (прайвесі) в основних міжнародно-правових актах у галузі прав людини. Міжнародні організації з питань забезпечення інформаційного прайвесі. Забезпечення прайвесі в діяльності Комітету з прав людини ООН. Забезпечення поваги до приватного життя особи у документах Ради Європи, Європейського Союзу та рішеннях Європейського суду з прав людини. Реформа системи захисту даних в Європейському Союзі: причини та новації.

Основні організаційно-правові моделі забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі). Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) у провідних країнах західної демократії. Законодавство про прайвесі у США. Законодавство про прайвесі в Канаді. Законодавство про прайвесі в Австралії. Законодавство про прайвесі у ФРН.

Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) на пострадянському просторі. Недоторканність приватного життя (прайвесі) у документах СНД. Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) в Російській Федерації. Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) в Україні. Законодавство України про захист персональних даних.

Розділ 2. Пріоритетні напрямки захисту прайвесі у XXI столітті

Тема 1. Прайвесі у кіберпросторі

Кіберпростір як сфера захисту прайвесі. Основні загрози прайвесі у кіберпросторі та способи захисту від них. Принципи чесних інформаційних практик.

Забезпечення недоторканності приватного життя в епоху комп'ютерних технологій: прайвесі 3.0. «Електронна людина» проти «електронної держави»: конституційно-правові аспекти взаємодії. «Право на забуття» як елемент інформаційного прайвесі.

Платформи великих даних і новітні проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві. «Big Data» як нова загроза для прайвесі в умовах інформаційного суспільства. Груповий профайлінг як загроза інформаційному прайвесі. Шкідливе програмне забезпечення і хакерські атаки як загрози конституційному праву особи на недоторканність приватного життя (прайвесі). Соціальні мережі як загроза прайвесі. Системи глобального спостереження як загрози прайвесі.

Тема 2. Генетичне прайвесі

Генетична інформація як об'єкт правового захисту. Зміст і обсяг генетичного прайвесі.

Основні загрози генетичному прайвесі. Бази даних ДНК як загроза генетичному прайвесі. Ідентифікація особи за допомогою ДНК в аспекті забезпечення прайвесі. Принципи збирання й використання персональної генетичної інформації.

Проблеми забезпечення генетичного прайвесі у судовій та правоохоронній діяльності. Судово-медичні бази даних ДНК. Проблеми щодо порядку збору доказових ДНК. Захист генетичного прайвесі у рішеннях Європейського суду з прав людини.

Використання ДНК-проб для проведення досліджень, навчання і планування як загроза прайвесі. Ідентифікація військовослужбовців у контексті захисту прайвесі. Встановлення батьківства та використання ДНК у медицині в контексті забезпечення прайвесі. Генетичне прайвесі та загрози дискримінації в галузі медичного страхування.

Тема 3. Дислокаційне прайвесі

Зміст і обсяг дислокаційного прайвесі. Дані про місцезнаходження як різновид персональних даних.

Основні загрози дислокаційному прайвесі. «Спам» на основі місцезнаходження. Дислокаційне прайвесі в контексті забезпечення особистої безпеки і добробуту. Дислокаційне прайвесі та «пов'язані висновки». Обчислення місцезнаходження. Стільниковий зв'язок і GPS-навігація як загрози дислокаційному прайвесі.

Регулятивні підходи до дислокаційного прайвесі. Принципи справедливих інформаційних практик щодо дислокаційного прайвесі. Комплексні правила щодо захисту прайвесі тих осіб, які є користувачами послуг на основі визначення місцезнаходження.

Політика конфіденційності як елемент захисту дислокаційного прайвесі. Політика конфіденційності GeoPriv. Політика конфіденційності PDRM. Анонімність як елемент захисту дислокаційного прайвесі. Обфускація (затемнення) як елемент захисту дислокаційного прайвесі. Погрішність, неточність і невизначеність як механізми зменшення якості інформації про місцезнаходження особи.

Тема 4. Прайвесі на робочому місці

Недоторканність приватного життя (прайвесі) працівників: проблеми теорії та практики. Поняття, зміст і обсяг прайвесі на робочому місці. Основні загрози недоторканності приватного життя (прайвесі) працівника на робочому місці. Проблема збалансування інтересів працівника та інтересів роботодавця в питаннях щодо забезпечення прайвесі на робочому місці. Прайвесі працівника і контроль на робочому місці.

Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) на робочому місці. Забезпечення недоторканності приватного життя працівників у документах Міжнародної організації праці та національному законодавстві. Звід правил щодо захисту персональних даних працівників 1996 р.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Онтологія та аксіологія недоторканності приватного життя (прайвесі)												
Тема 1. Еволюція політико-правової теорії і практики щодо недоторканності приватного життя особи	10					10	10					10
Тема 2. Сучасні концепції права на недоторканність приватного життя (прайвесі)	12	2				10	10					10
Тема 3. Зміст та обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі)	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 4. Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)	12	2	2			8	12					12
Разом за розділом 1	46	6	4			36	46	2	2			42
Розділ 2. Пріоритетні напрямки захисту прайвесі у XXI столітті												
Тема 1. Прайвесі у кіберпросторі	12	2	2			8	12	2				10
Тема 2. Генетичне прайвесі	12	2	2			8	12					12
Тема 3. Дислокаційне прайвесі	10					10	10					10
Тема 4. Прайвесі на робочому місці	10					10	10					10
Разом за розділом 2	44	4	4			36	44	2				42
Усього годин	90	10	8			72	90	4	2			84

4. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зміст та обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі)	2	2
2	Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя	2	-

	(прайвесі)		
3	Прайвесі у кіберпросторі	2	-
4	Генетичне прайвесі	2	-
	Разом	8	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
1	Еволюція політико-правової теорії і практики щодо недоторканності приватного життя особи	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект Розділу 1 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці»	8	10
2	Сучасні концепції права на недоторканність приватного життя (прайвесі)	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект Розділу 2 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці»	10	10
3	Зміст та обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі)	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект наукових статей В.О. Серьогіна «Зміст і обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі)», «Аспекти прайвесі»	10	10
4	Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект Розділу 3 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці»	8	12
5	Прайвесі у кіберпросторі	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект підрозділу 4.1 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці», а також наукової статті В.О. Серьогіна «Забезпечення недоторканності приватного життя в епоху комп'ютерних технологій: прайвесі 3.0.»	8	10
6	Генетичне прайвесі	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект підрозділу 4.2 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці», а також наукової статті В.О. Серьогіна «Генетичне прайвесі: проблеми правового захисту»	8	12
7	Дислокаційне прайвесі	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект підрозділу 4.3 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці», а також наукової статті В.О. Серьогіна	10	10
8	Прайвесі на робочому місці	Опрацювати допоміжну літературу за темою. Скласти конспект підрозділу 4.4 монографії В.О.Серьогіна «Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці», а також наукової статті О.В. Тищенко «До питання правового регулювання прайвесі працівників у проєкті Трудового кодексу України»	10	10
	Разом		72	84

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні завдання з дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» полягають у підготовці презентації чи есе за визначеною або обраною аспірантом за допомогою викладача темою та інших видів робіт, які затверджуються кафедрою. Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт комплексної тематики кількома особами.

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні завдання можуть виконуватися у формі наукових статей, виступів (доповідей) на наукових конференціях, наукових есе тощо.

6.1. Правила виконання презентацій

Створення презентацій є однією з форм науково-дослідницької роботи.

Презентація виконується за допомогою програми Microsoft Office PowerPoint и повинна складатися не менше, ніж з 15 слайдів.

Матеріал на слайді можна розділити на головний і додатковий. *Головний* необхідно виділити, щоб при демонстрації слайда він ніс основне смислове навантаження: розміром тексту або об'єкта, кольором, спецефектами, порядком появи на екрані. *Додатковий* матеріал призначений для підкреслення основної думки слайда.

Для різних видів об'єктів рекомендуються різні розміри шрифту. Заголовок слайда краще писати розміром шрифту 22-28, підзаголовок і підписи даних в діаграмах – 20-24, текст, підписи і заголовки осей в діаграмах, інформацію в таблицях – 18-22.

Для виділення заголовка, ключових слів використовуйте напівжирний або підкреслений шрифт. Для оформлення другорядної інформації та коментарів – курсив. На всіх слайдах презентації використовуйте шрифт одної назви.

Для гарного сприйняття презентації з будь-якої відстані в залі, текст краще набирати шрифтом Arial, Bookman Old Style, Calibri, Tahoma, Times New Roman або Verdana.

1. На першому слайді слід вказати назву МОН, назву ВНЗ, кафедру, прізвище, ім'я та по батькові аспіранта і тему презентації, номер навчальної групи.

2. На другому слайді подається зміст презентації.

3. На інших слайдах – наповнення теми.

4. У тексті на слайдах не допускається скорочення слів, крім загальноновживаних (ООН, ЄС, ОБСЄ та ін.).

5. Слайди повинні бути тезисними. Для надання презентації PowerPoint наочності і, якщо це необхідно, барвистості на деяких слайдах можна розмістити різні схеми, графіки, фотографії, малюнки, колажі. Вставлені фотографії або картинки повинні бути високої якості і досить великого розміру, інакше при розтягуванні вони втрачають різкість, чим можуть тільки зіпсувати ефект від презентації. При підготовці презентації може бути використаний звуковий супровід.

6. Презентація повинна бути підготовлена у наданому фоні (шаблон слайда). Не слід робити слайди занадто строкатими і розрізненими за кольорним рішенням. Це шкодить формуванню нестійких зорових образів.

7. Слайди повинні або акцентувати увагу на чомусь, або візуалізувати матеріал (ті ж таблиці, схеми, малюнки з позначеннями, якщо є). Не ставте на одному слайді відразу кілька блоків зорової або текстової інформації. Це відволікає, розсіює увагу, погіршує

концентрацію.

8. Слайд повинен бути простим для сприйняття – небагато тексту на одному слайді. Створення презентації включає ряд етапів:

1. Вибір теми.

Аспірант самостійно вибирає тему з переліку тем індивідуально-дослідних завдань. При цьому слід враховувати, що аспірант має право в обсязі навчальної програми з громадських об'єднань в Україні самостійно обрати тему презентації, яка повинна бути погоджена з викладачем.

2. Аналіз літератури з даної теми.

Презентація – це супровід доповіді або виступу, тому спочатку необхідно розробити концепцію виступу, а потім вже братися за складання презентації.

В основному презентація повинна базуватися на матеріалах з підручників. Тому створенню презентації повинне передувати ретельне й поглиблене вивчення літератури, що відноситься до даної теми. Насамперед, корисно ознайомитися з науковою працею (або зазначеними главами, параграфами, сторонками) у цілому, щоб одержати про неї початкове загальне уявлення, яке може бути розширене за рахунок перегляду передмови, змісту і висновку роботи, якщо вони є. Головне на цьому етапі – виявити стрижневі проблеми досліджуваної теми й зробити їх основними пунктами плану презентації.

3. Виклад змісту теми за допомогою слайдів.

У презентації повинні бути послідовно розглянуті всі питання плану. Важливо прагнути до того, щоб теоретичний зміст роботи пов'язувався з аналізом практично-правових явищ. Аспірант повинен уміти показати, яке практичне значення має знання принципів, закономірностей і категорій.

Під час створення слайдів не варто користуватися застарілими джерелами, у яких можуть міститися помилкові погляди, неточні формулювання і висновки, застарілі цифрові дані. Отже, вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі, використовуючи при цьому сучасну літературу, – такі основні вимоги до підготовки презентації.

Критерії оцінювання презентацій:

1. Ступінь досягнення мети.
2. Зрозумілість і точність викладення авторської позиції.
3. Індивідуальність (авторство, неповторність).
4. Аргументованість (переконливість) позиції.
5. Володіння нормативною, навчальною та науково-монографічною базою.

6.2. Правила виконання есе

Есе (фр. *essai* «спроба, проба, нарис», від лат. *exagium* «зважування») – літературний жанр прозового твору невеликого обсягу і вільної композиції.

На сьогодні есе розглядається у чотирьох аспектах:

1. Жанр критики, літературознавства, що характеризується вільним трактуванням будь-якої проблеми.

2. Різновид нариса, в якому головну роль грає не відтворення факту, зображення вражень, роздумів і асоціацій.

3. Прозовий етюд, який представляє спільні або попередні міркування про який-небудь предмет або з якогось приводу.

4. У сучасному літературознавстві – нарис або стаття, насичені теоретичними, філософськими роздумами

У будь-якому разі есе – це роздум автора над якоюсь проблемою. Тому в есе допускається полеміка з точкою зору інших авторів. Втім цитувати інших авторів можна, але помірковано й доречно. Есе – це абсолютно самостійна робота, написана власним стилем і мовою, тому чим менше цитат, тим краще.

Сьогодні програма підготовки аспіранта передбачає розвиток його творчості. Тому часто на заняттях з гуманітарних дисциплін вдаються саме до написання есе. Есе може бути представлено у вигляді міркування про те, що було почуто, або прочитано, але в будь-якому випадку тема повинна містити якусь проблему. Стиль у есе передбачається вільний, іноді навіть розмовний.

Есе, ймовірно, є найбільш простим способом викладу своїх думок у письмовій формі. У ході написання есе слід не просто висунути певну проблему, а також виявити певне аналітичне міркування.

При написанні есе слід дотримуватися наступних рекомендацій. Передусім, необхідно вивчити матеріал, що стосується порушеного питання або обраної проблеми. Щодо прочитаного матеріалу слід скласти особистісне враження, власне судження на конкретну тему. Далі треба підготувати аргументацію на захист своєї позиції. Особливим випадком є ситуація, коли ви виявляєте незгоду з позицією автора. У такому разі слід мати вагомі аргументи для обґрунтування своєї позиції. У висновку слід зробити висновки, підвести підсумки своїх роздумів.

Для того, аби краще зрозуміти, що таке есе і як його слід писати, краще за все спиратися на схему (алгоритм). Спочатку треба сформулювати проблему, над якою здійснюватимуться роздуми. Ця проблема закладена вже в саму назву есе, її тільки слід більш широко сформулювати. Під час своїх роздумів і міркувань необхідно висувати ті чи інші припущення (тези). Аби проаналізувати ці припущення, слід навести деякі аргументи за чи проти. Після того, як були висунуті всі припущення з поставленого питання, і вони були проаналізовані, слід зробити висновок. У висновку має бути ще раз згадана проблема і надана коротка відповідь, до чого дійшов автор.

Есе легше буде читати, якщо кожную частину виокремити в окремий абзац. Також кожен доказ (аргумент) можна розпочати з нового рядка.

Структура і обсяг есе

Структура есе визначається вимогами, що ставляться до нього:

1. Думки автора есе з проблеми викладаються у формі коротких тез.
2. Думка має бути підкріплена доказами – тому за тезою слідує аргументи.

Аргументи – це факти, явища суспільного життя, події, життєві ситуації і життєвий досвід, наукові докази, посилання на думку вчених тощо. Краще наводити два аргументи на користь кожної тези: один аргумент здається непереконливим, три аргументи можуть «перевантажити» текст, виконаний в жанрі, орієнтованому на стислість і образність. Таким чином, есе набуває кільцевої структури (кількість тез і аргументів залежить від теми, обраного плану, логіки розвитку думки):

- вступ;
- теза 1, аргументи;
- теза 2, аргументи;
- теза 3, аргументи;
- теза N, аргументи.
- висновок.

При написанні есе важливо також враховувати наступні моменти:

1. Вступ і висновок повинні фокусувати увагу на проблемі (у вступі вона ставиться, у висновку – резюмується точка зору автора).

2. Необхідне виокремлення абзаців, червоних рядків, встановлення логічного зв'язку абзаців: так досягається цілісність роботи.

3. Стиль викладу: есе властиві емоційність, експресивність, художність. Фахівці вважають, що належний ефект забезпечують короткі, прості, різноманітні за інтонацією пропозиції, вмиле використання «найсучаснішого» розділового знаку – тире. Втім, стиль відображає особливості особистості, про це теж корисно пам'ятати.

Обсяг есе – 7-10 сторінок комп'ютерного тексту. Есе має бути виконане комп'ютерним

набором на аркушах паперу формату А-4. Поля: верхнє і нижнє – 2 см., лїве – 2,5 см., праве – 1,5 см. Нумерація сторїнок – у верхньому правому кутї, титульна сторїнка не нумерується. Оформлення цитат – посторїнкове скрізне. Список використаних джерел подається наприкінці тексту і має становити 5-7 найменувань.

Критерії оцінювання есе

При перевірці та оцінці есе звертається увага на наступні критерії:

1. Ступїнь досягнення мети.
2. Зрозумїлїсть і точнїсть викладення авторської позиції.
3. Індивїдуальнїсть (авторство, неповторнїсть).
4. Аргументованїсть (переконливїсть) позиції.
5. Володїння нормативною, навчальною та науково-монографїчною базою.
6. Навички письмової мови.

6.3. Теми для презентацій (есе)

1. Право на недоторканнїсть приватного життя (прайвесї) як одне з основних (конституційних) прав людини і громадянина.
2. Приватне життя особи: поняття і структура.
3. Передїсторїя права на недоторканнїсть приватного життя в епоху античностї.
4. Прояви недоторканностї приватного життя у правових пам'ятках епохи Середньовїччя.
5. Уявлення про недоторканнїсть приватного життя в епоху Просвїтництва та в Новий Час.
6. Проблеми захисту прайвесї у Новїтній полїтико-правовїї історїї.
7. «Відкрите врядування» і захист приватностї: у пошуках балансу.
8. Проблеми конституційно-правового забезпечення фїзичного прайвесї.
9. Проблеми конституційно-правового забезпечення вїзуального прайвесї
10. Проблеми конституційно-правового забезпечення фонетичного прайвесї
11. Проблеми конституційно-правового забезпечення одорологїчного прайвесї.
12. Проблеми конституційно-правового забезпечення дислокаційного прайвесї.
13. Проблеми конституційно-правового забезпечення інформаційного прайвесї.
14. Проблеми конституційно-правового забезпечення генетичного прайвесї?
15. Проблеми конституційно-правового забезпечення дитячого прайвесї.
16. Право на нестриманїсть (емоційне вивільнення) як елемент прайвесї.
17. Прайвесї дитини і обов'язки батьків щодо виховання дїтей.
18. «Інтернет речей» як загроза прайвесї.
19. Обмеження конституційного права на недоторканнїсть приватного життя: пїдстави, порядок, межї
20. Чинне законодавство України про захист прайвесї: сучасний стан і перспективи розвитку.
21. Актуальнї проблеми захисту персональних даних в Україні.
22. Забезпечення прайвесї працівників в аспекті оновлення трудового законодавства України.
23. Стан дотримання права на недоторканнїсть приватного життя в Україні очима правозахисних органїзацій.
24. Судова практика у кримїнальних справах про захист недоторканностї приватного життя в Україні.
25. Судова практика у цивїльних справах про захист недоторканностї приватного життя в Україні
26. Практика Європейського суду з прав людини у справах про захист прайвесї.
27. Реформа системи захисту даних в Європейському Союзї: причини та новації.
28. Реформа системи захисту даних в КНР: причини та новації.
29. Секторальний захист інформаційного прайвесї в США.
30. Новїтнї моделї захисту прайвесї в кїберпросторї.

7. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих аспірантами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки аспірантів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки аспірантів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги аспірантам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль з дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів аспірантів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи аспірантів мають бути доведені до відома аспірантів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Поточний контроль самостійної роботи аспіранта здійснюється шляхом перевірки конспектів та усної співбесіди з викладачем під час індивідуальних консультацій.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання аспіранта. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни «Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі)» проводиться у формі письмового семестрового екзамену. Аспіранта допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за семестр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Екзамени складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку повинен ознайомити аспірантів зі змістом екзаменаційних питань, зразком екзаменаційного білету на початку вивчення навчальної дисципліни.

Максимальна сума балів, яку може набрати аспірант при складанні екзамену з

навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати аспірант при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

**Питання, які виносяться на складання
проміжного та підсумкового контролю з дисципліни
«КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ
ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ (ПРАЙВЕСІ)»**

1. Основні закономірності формування і розвитку права на недоторканність приватного життя (прайвесі).
2. Передісторія права на недоторканність приватного життя у первісному та рабовласницькому суспільствах.
3. Формування недоторканності приватного життя в епоху Середньовіччя.
4. Розвиток уявлень про недоторканність приватного життя в епоху Просвітництва та в Новий Час.
5. Проблеми захисту прайвесі у Новітній політико-правовій історії.
6. Прайвесі у контексті цивілізаційного підходу до права.
7. Еволюція права на недоторканність приватного життя (прайвесі) у вітчизняній політико-правовій практиці.
8. Прайвесі як право бути залишеним у спокої.
9. Прайвесі як обмежений доступ до себе.
10. Прайвесі як секретність.
11. Прайвесі як контроль над персональною інформацією.
12. Прайвесі як захищена індивідуальність.
13. Прайвесі як інтимність.
14. Редукціоністська концепція прайвесі.
15. Концепція права на недоторканність приватного життя (прайвесі) у пострадянській науці конституційного права.
16. Приватне життя як об'єкт конституційного права на недоторканність приватного життя (прайвесі).
17. Системно-структурний підхід до змісту та обсягу права на недоторканність приватного життя (прайвесі).
18. Аспекти приватного життя та стани приватності. Виміри приватності.
19. Критерії та склад прайвесі.
20. Фізичне (тактильне) прайвесі.
21. Фонетичне (звукове) прайвесі.
22. Одорологічне (запахове) прайвесі.
23. Візуальне (зорове) прайвесі.
24. Право на вільний вибір і зміну зовнішнього вигляду як елемент візуального прайвесі.
25. Принципи здійснення відеоспостереження та телеметрії в аспекті забезпечення прайвесі.
26. Інформаційне прайвесі та його складові.
27. Географічне (дислокаційне) прайвесі.
28. Право на анонімність як елемент прайвесі.
29. Медичне прайвесі.
30. Міжнародно-правові стандарти забезпечення прайвесі.
31. Закріплення права на недоторканність приватного життя (прайвесі) в основних

- міжнародно-правових актах у галузі прав людини.
32. Міжнародні організації з питань забезпечення інформаційного прайвесі.
  33. Забезпечення прайвесі в діяльності Комітету з прав людини ООН.
  34. Забезпечення поваги до приватного життя особи у документах Ради Європи.
  35. Забезпечення поваги до приватного життя особи у документах Європейського Союзу.
  36. Забезпечення поваги до приватного життя особи у рішеннях Європейського суду з прав людини.
  37. Реформа системи захисту даних в Європейському Союзі: причини та новації.
  38. Основні організаційно-правові моделі забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі).
  39. Законодавство про прайвесі у США.
  40. Законодавство про прайвесі в Канаді.
  41. Законодавство про прайвесі в Австралії.
  42. Законодавство про прайвесі у ФРН.
  43. Недоторканність приватного життя (прайвесі) у документах СНД.
  44. Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) в Російській Федерації.
  45. Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) в Україні.
  46. Законодавство України про захист персональних даних.
  47. Кіберпростір як сфера захисту прайвесі. Основні загрози прайвесі у кіберпросторі та способи захисту від них.
  48. Принципи чесних інформаційних практик.
  49. Забезпечення недоторканності приватного життя в епоху комп'ютерних технологій: прайвесі 3.0.
  50. «Електронна людина» проти «електронної держави»: конституційно-правові аспекти взаємодії.
  51. «Право на забуття» як елемент інформаційного прайвесі.
  52. Платформи великих даних і новітні проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві.
  53. «Big Data» як нова загроза для прайвесі в умовах інформаційного суспільства.
  54. Груповий профайлінг як загроза інформаційному прайвесі.
  55. Шкідливе програмне забезпечення і хакерські атаки як загрози прайвесі.
  56. Соціальні мережі як загроза прайвесі.
  57. Системи глобального спостереження як загрози прайвесі.
  58. Генетична інформація як об'єкт правового захисту. Зміст і обсяг генетичного прайвесі.
  59. Основні загрози генетичному прайвесі.
  60. Бази даних ДНК як загроза генетичному прайвесі.
  61. Ідентифікація особи за допомогою ДНК в аспекті забезпечення прайвесі.
  62. Принципи збирання й використання персональної генетичної інформації.
  63. Проблеми забезпечення генетичного прайвесі у судовій та правоохоронній діяльності.
  64. Судово-медичні бази даних ДНК. Проблеми щодо порядку збору доказових ДНК.
  65. Захист генетичного прайвесі у рішеннях Європейського суду з прав людини.
  66. Використання ДНК-проб для проведення досліджень, навчання і планування як загроза прайвесі.
  67. Ідентифікація військовослужбовців у контексті захисту прайвесі.
  68. Встановлення батьківства та використання ДНК у медицині в контексті забезпечення прайвесі.
  69. Генетичне прайвесі та загрози дискримінації в галузі медичного страхування.
  70. Зміст і обсяг дислокаційного прайвесі.
  71. Дані про місцезнаходження як різновид персональних даних.
  72. Основні загрози дислокаційному прайвесі.

73. «Спам» на основі місцезнаходження.
74. Дислокаційне прайвесі в контексті забезпечення особистої безпеки і добробуту.
75. Дислокаційне прайвесі та «пов'язані висновки».
76. Обчислення місцезнаходження.
77. Стільниковий зв'язок і GPS-навігація як загрози дислокаційному прайвесі.
78. Регулятивні підходи до дислокаційного прайвесі.
79. Принципи справедливих інформаційних практик щодо дислокаційного прайвесі.
80. Комплексні правила щодо захисту прайвесі тих осіб, які є користувачами послуг на основі визначення місцезнаходження.
81. Політика конфіденційності як елемент захисту дислокаційного прайвесі. Політики конфіденційності GeoPriv та PDRM.
82. Анонімність як елемент захисту дислокаційного прайвесі.
83. Обфускація (затемнення) як елемент захисту дислокаційного прайвесі.
84. Погрішність, неточність і невизначеність як механізми зменшення якості інформації про місцезнаходження особи.
85. Поняття, зміст і обсяг прайвесі на робочому місці.
86. Основні загрози недоторканності приватного життя (прайвесі) працівника на робочому місці.
87. Прайвесі працівника і контроль на робочому місці.
88. Світовий досвід забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі) на робочому місці.
89. Забезпечення недоторканності приватного життя працівників у документах Міжнародної організації праці та національному законодавстві.
90. Звід правил щодо захисту персональних даних працівників 1996 р.

8. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 30 = 30$:

Формула обчислення

$$\sum 30 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 6 \text{ (шість)}$$

Примітка:

$\sum 30$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав аспірант за відповіді на практичних (семінарських) заняттях.

$\sum 2$ кількість практичних (семінарських) занять протягом семестру.

6 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен	Сума		
Розділ 1		Розділ 2		Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Разом		
T1	T2	T3	T4					
$\sum 30$				20	10	60	40	100

T1, T2... T4 – теми семінарських занять

Відповідь на семінарському занятті – 1-5 балів.

Критерії оцінювання усної відповіді.

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях за п'ятибальною шкалою оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- аспірант активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- аспірант активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- аспірант на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- аспірант виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- аспірант припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Заочна форма навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповідь на семінарському занятті – 10:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Разом		
10	30	20	60	40	100

Відповідь на семінарському занятті – **2-10 балів**.

Критерії оцінювання усної відповіді.

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях за п'ятибальною шкалою оцінок.

10 балів ставиться за наступних умов:

- аспірант активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

8 балів ставиться за наступних умов:

- аспірант активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

6 балів ставиться за наступних умов:

- аспірант на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

4 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- аспірант виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

2 бали ставиться за наступних умов:

- аспірант припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання за денною та заочною формами навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

Правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.
3. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України від 20.01.2012 № 2-рп/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12>.
5. Загальна декларація прав людини: Декларація від 10.12.1948. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний пакт від 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних: Конвенція Ради Європи від 28.01.1981 № 108. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_326.
9. Додатковий протокол до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних від 08.11.2001. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_363.
10. Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та вільним обігом цих даних: Директива 95/46/ЄС Європейського парламенту та Ради від 24.10.1995. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_242.
11. Про обробку персональних даних і захист прав осіб у телекомунікаційному секторі: Директива 97/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15.12.1997. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_243.
12. On the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation): Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council, of 27 April 2016. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>.
13. On the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation): Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council, of 27 April 2016. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>.
14. On the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and the free movement of such data and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA : Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council, of 27 April 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/%3Furi%3DCELEX%253A32016L0680%26amp%26rev=search>
15. On the use of passenger name record (PNR) data for the prevention, detection, investigation and prosecution of terrorist offences and serious crime : Directive (EU) 2016/681 of the European Parliament and of the Council, of 27 April 2016. URL: <https://consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/04/21-council-adopts-eu-pnr-directive/&prevsearch>.

Монографії:

1. Пилипчук В. Г., Брижко В. М., Баранов О. А., Мельник К. С. Становлення і розвиток правових основ та системи захисту персональних даних в Україні: монографія / за ред. В.М. Брижка, В.Г. Пилипчука. Київ: АртЕк, 2017. 226 с.

2. Серьогін В. О. Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія. Харків: ФІНН, 2010. 608 с.

Допоміжна література:

1. Брижко В. М. Захист персональних даних: реалії та практика сучасності. *Інформація і право*. 2013. № 3(9). С. 31-48.

2. Брижко В. М. Сучасні основи захисту персональних даних в європейських правових актах. *Інформація і право*. 2016. № 3(18). С. 45-57.

3. Гнатюк С. Л. Особливості захисту персональних даних в сучасному кіберпросторі: правові та техніко-технологічні аспекти: аналітична доповідь. Київ: Нац. ін-т стратегічних досліджень, 2013. 51 с.

4. Горобець Н.О. Особисте життя: недоторканність чи повага? *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 3. С. 42-44.

5. Ильинская О.И. Объём и содержание понятий «частная жизнь» и «семейная жизнь» практике Европейского суда по правам человека. *Актуальные проблемы современного международного права: матер. XII ежегод. междунар. научно-практ. конф., посв. памяти проф. И. П. Блищенко: в 2 ч. Ч. I.* / отв. ред. А.Х. Абашидзе. Москва, 12–13 апреля 2014 г. Москва: РУДН, 2015. С. 499-511.

6. Кардаш А. В. Уповноважений орган у сфері захисту інформації про особу в Україні: проблеми правового регулювання *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 5. С. 64-67.

7. Кардаш А.В. Уповноважений орган у сфері захисту інформації про особу: зарубіжний досвід. *Право і суспільство*. 2017. № 6. С. 7-13.

8. Кардаш А.В. Право на приватність як основоположне право людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Вип. 47. С. 76-80.

9. Кардаш А. В. Інформація про особу та персональні дані: окремі аспекти співвідношення. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 4. С. 87–92. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_4_15.pdf

10. Крилова О.В. Судовий захист права на повагу до приватного життя. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 2 (40). С. 103-107.

11. Паліюк В. П. Застосування судами загальної юрисдикції України Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у разі «неякісного законодавства» (положення ст. 8 Конвенції щодо права на повагу до приватного і сімейного життя). *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2014. № 1(16). С. 73-88.

12. Паліюк В. П. Право на повагу до приватного і сімейного життя в контексті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2013. № 1 (01). С. 50–58.

13. Панкевич О. З. Право на приватність: деякі сучасні тенденції в практиці Страсбурзького суду. *Соціально-правові студії*. 2018. Вип. 1. С. 23-30

14. Пилипчук В. Г., Брижко В. М. Інформаційна безпека та приватність у сфері захисту персональних даних. *Інформація і право*. 2016. № 4(19). С. 60-70.

15. Пилипчук В. Г. Проблеми захисту приватності, індивідуальних свобод та безпеки людини в інформаційному суспільстві. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Право*. 2017. Вип. 32. С. 106-119.

16. Посикалюк О. О. Захист права працівника на приватність у практиці Європейського суду з прав людини. *Університетські наукові записки*. 2016. № 59. С. 112-124.

17. Посикалюк О. О. Right to Privacy за правом Сполучених Штатів Америки.

Приватне право і підприємництво. 2010. Вип. 9. С. 158-161.

18. Припхан І.І. Право на приватність персоніфікованої інформації та захист суспільної моралі. *Університетські наукові записки*. 2010. № 1 (33). С. 26-31.

19. Разметаєва Ю. С. Приватність в інформаційному суспільстві: проблеми правового розуміння та регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 37. Том 1. С. 43-46.

20. Разметаєва Ю. С. Теоретичні аспекти зобов'язань бізнесу у сфері приватності: виклики цифрової епохи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 235-239.

21. Серєгин В. А. Принципы осуществления видеонаблюдения в аспекте обеспечения неприкосновенности личной жизни граждан. *Проблемы борьбы с преступностью и подготовки кадров для органов внутренних дел Республики Беларусь*: матер. междунар. научно-практ. конф. (г. Минск, 30 июня 2010 г.). Минск: Акад. МВД, 2010. С. 58-59.

22. Серєгин В. А. Киберпространство, прайвеси и локальная демократия. Правові засади місцевого самоврядування в Україні: матер. наук.-практ. семінару (м. Харків, 20 листопада 2012 р.). Харків: ХНУВС, ООО «Рейтинг», 2012. С. 12-15.

23. Серєгин В. А. Критерии прайвеси. *Научные труды. Российская академия юридических наук*. Вып. 13: в 2 т. Т.1. Москва: Юрист, 2013. С. 641-645.

24. Серєгин В. А. Одорологическое (запаховое) прайвеси: понятие и содержание. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2013. Вип. 23. Ч. I. Т. I. С. 152-156.

25. Серєгин В. А. Органы конституционного контроля на страже прайвеси: опыт стран СНГ и дальнего зарубежья. *Конституционный контроль на рубеже веков: актуальные проблемы и перспективы развития*. Научно-практическое издание. Тирасполь, 2004. С.219-229.

26. Серєгин В. А. Основные закономерности формирования и развития права на неприкосновенность частной жизни (прайвеси). *Государственно-правовые закономерности: теория, практика, техника*: сборник статей по матер. Междунар. науч.-практ. конф. (г. Нижний Новгород, 23-24 мая 2013 г.): в 2 т. / под общ. ред. В.А. Толстика. Нижний Новгород, 2013. Т.1. С. 26-35.

27. Серєгин В. А. Право на неприкосновенность личной жизни: опыт Украины и Республики Беларусь. *Развитие и перспективы национальной правовой системы в контексте европейских интеграционных процессов*: матер. Междунар. науч.-практ. конф. (г. Минск, 16-17 июня 2005 г.) / редкол.: Г. А. Василевич (отв. ред.) и др. Минск: Изд. центр БГУ, 2005. С. 95-96.

28. Серєгин В. А. Право на уважение личной жизни в решениях Европейского Суда по правам человека. *Конституционные права и свободы человека и гражданина как высшая ценность демократического, правового государства*: сб. науч.-практ. статей. Тирасполь, 2005. С. 76-81.

29. Серєгин В.А. «Big Data»: новая угроза для прайвеси в условиях информационного общества. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 35. Ч. I. Т. I. С. 93-97.

30. Серєгин В.А. «Культура прозорчості» против «налогового прайвеси»: столкновение конституционных ценностей в рамках борьбы с коррупцией. *Профілактика корупційних правопорушень*: науково-практична конференція (м. Харків, 17 квітня 2015 р.): Збірник тез доповідей. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. С. 249-253. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/10492>

31. Серєгин В.А. «Право на забвение» как элемент информационного прайвеси: европейский опыт для Украины. *Pravna veda a prax: vyzvy modernych evropskych integracnych procesov: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie* (Bratislava, 27-28 novembra 2015. Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2015. S. 87-91.

32. Серєгин В.А. Визуальное (зрительное) прайвеси. *Форум права*. 2014. № 1. С. 431-438. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_1_76.pdf.

33. Серєгин В.А. Обеспечение неприкосновенности частной жизни в эпоху компьютерных технологий. *Ежегодник украинского права: сб. науч. тр. / отв. за вып. А.В. Петришин. Харьков: Право, 2013. № 5. С. 231-239.*

34. Серєгин В.А. Право на участие в массовых акциях vs прайвеси: столкновение конституционных ценностей. *Права людини: теорія, реальність, перспективи: матер. наук.-практ. семінару, присв. 65-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Дніпропетровськ, 12 грудня 2013 р.). Дніпропетровськ: ДДУВС, 2014. С. 17-20.*

35. Серєгин В.А. Фонетическое (звуковое) прайвеси. *Форум права. 2013. № 4. С. 339-346. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_4_59.pdf*

36. Серьогін В. О. Законодавче забезпечення комунікаційного прайвеси в Україні. *Право і безпека. 2011. № 1 (38). С. 8-14.*

37. Серьогін В. О. Захист інформаційного прайвеси за законодавством України. *Вісник Харків. нац. ун-ту внутр. справ. 2011. № 1(52). С. 261-271.*

38. Серьогін В. О. Прайвеси у США: політико-правова теорія та практика. *Форум права. 2011. № 1. С. 891-897.*

39. Серьогін В. О. Прайвеси як право «бути залишеним у спокої». *Право і безпека. 2010. № 3 (35). С. 6-9.*

40. Серьогін В. О. Прайвеси як секретність. *Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. Серія: Право. 2010. Вип. 7. № 919. С. 42-45.*

41. Серьогін В. О. Проблеми захисту прайвеси при використанні телеметрії. *Від громадянського суспільства – до правової держави: тези доповідей V Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2010. С. 111-113.*

42. Серьогін В. О. Статус спеціалізованих органів з питань прайвеси: порівняльно-правовий аспект. *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: збірник наукових праць / за ред. Ю.С. Шемшученка, І.С. Гриценка, М.Б. Бучка; упор. О.В. Кресін. Київ: Логос, 2010. С. 309-311.*

43. Серьогін В. О. Шкідливе програмне забезпечення і хакерські атаки як загрози конституційному праву особи на недоторканність приватного життя (прайвеси). *Теорія та практика сучасного права: вектори розвитку: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2011. Т.1. С. 95-98.*

44. Серьогін В. О. «Відкрите врядування» і захист приватності: у пошуках балансу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: збірник наук. праць. Харків: Право, 2009. Вип. 17. С. 94-106.*

45. Серьогін В. О. Аватар: право на існування у кіберпросторі. *Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., присв. 25-річчю Гельсінського документу 1992 року «Виклик часу перемін» (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). Дніпро: ДДУВС, 2017. С. 48-51.*

46. Серьогін В. О. Актуальні проблеми забезпечення конституційного права особи на недоторканність приватного життя під час її перебування на робочому місці. *Наукові записки Харківського економіко-правового університету. 2005. № 2 (3). С. 53-64.*

47. Серьогін В. О. Актуальні проблеми реалізації конституційного права на недоторканність приватного життя в Україні. *Від громадянського суспільства – до правової держави: Матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 квітня 2006 р.). Харків: Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2006. С. 132-135.*

48. Серьогін В. О. Аспекти прайвеси. *Вісник Харків. нац. університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: Право. 2009. Вип. 6. № 872. С. 40-44.*

49. Серьогін В. О. Африканські субрегіональні механізми забезпечення інформаційного прайвеси: загальна характеристика. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». 2018. Вип. 26. С. 41-44.*

50. Серьогін В. О. Генетичне прайвеси: проблеми правового захисту. *Науковий вісник Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. 2008. № 4 (40). С. 53-61.*

51. Серьогін В. О. Груповий профайлінг як загроза інформаційному прайвеси.

Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: тези доп. круглого столу (м. Харків, 27 жовтня 2017 р.). Харків: Вид-во ХНУВС, 2017. С. 189-191.

52. Серьогін В. О. До нової парадигми захисту інформаційного прайвесі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2018. Вип. 25. С. 54-57.

53. Серьогін В. О. Еволюція права на недоторканність приватного життя (прайвесі) у вітчизняній політико-правовій практиці. *Конституція України – основа розбудови правової демократичної соціальної держави та формування правової системи:* матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23-24 червня 2011 р.). Харків: Право, 2011. С. 104-107.

54. Серьогін В. О. Забезпечення дитячого прайвесі: міжнародні стандарти і політико-правова практика України. *Право на приватність: тенденції і перспективи:* тези Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 14 листопада 2008 р.). Львів: ЛДУВС, 2008. С.173-175.

55. Серьогін В. О. Забезпечення конституційного права на недоторканність приватного життя (прайвесі) при здійсненні правоохоронної діяльності. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові підходи дослідження:* матер. міжкафедрального «круглого столу» (м. Харків, 23 жовтня 2012 р.) / за ред. В. О. Серьогіна. Харків: ХНУВС, ООО «Рейтинг», 2012. С. 72-74.

56. Серьогін В. О. Забезпечення недоторканності приватного життя в епоху комп'ютерних технологій: прайвесі 3.0. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2012. № 1028. С. 97-100.

57. Серьогін В. О. Забезпечення прайвесі в діяльності Комітету з прав людини ООН: сучасний стан і перспективи розвитку. *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів:* матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кривий Ріг, 17 травня 2018 р.). Кривий Ріг: Донецький ін-т внутр. справ, 2018. С. 19-22.

58. Серьогін В. О. Законодавство Канади про прайвесі: конституційно-правовий аспект. *Національні та міжнародні механізми захисту прав людини:* матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26 жовтня 2013 р.). Харків: ХНУВС, Рейтинг, 2013. С. 52-57.

59. Серьогін В. О. Законодавче забезпечення прайвесі у ФРН. *Актуальні проблеми права: теорія і практика.* Збірник наук. праць № 20. Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. С. 232-238.

60. Серьогін В. О. Законодавче забезпечення прайвесі: досвід Канади. *Від громадянського суспільства – до правової держави:* тези II Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2007. С. 140-143.

61. Серьогін В. О. Захист права на недоторканність приватного життя в епоху інформаційної революції: досвід Ради Європи. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні:* матер. XII регіон. наук.-практ. конф. (м. Львів, 9-10 лютого 2006 р.). Львів: Юрид. фак-т Львівського нац. ун-ту ім. І.Франка, 2006. С. 53-54.

62. Серьогін В. О. Зміст і обсяг права на недоторканність приватного життя (прайвесі). *Вісник Нац. академії правових наук України*. 2010. № 4 (63). С. 88-97.

63. Серьогін В. О. Кіберпростір як сфера захисту прайвесі. *Право і суспільство:* науковий журнал. 2011. № 1. С. 64-70.

64. Серьогін В. О. Медичне прайвесі: досвід США. *Від громадянського суспільства – до правової держави:* тези III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 квітня 2008 р.). Харків: Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2008. С. 207-209.

65. Серьогін В. О. Медичне прайвесі: концептуальний підхід. *Форум права*. 2012. № 4. С. 808-813. URL: <http://www.archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12cvoprkr.pdf>.

66. Серьогін В. О. Міжнародні організації з питань забезпечення інформаційного прайвесі: сучасний стан і перспективи розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2015. Вип. 20. С. 39-43.

67. Серьогін В. О. Міжнародно-правові стандарти забезпечення прайвесі. *Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. Серія: Право*. 2009. Вип. 1 (5). № 841. С. 21-27.

68. Серьогін В. О. Національно-культурна автономія в аспекті забезпечення прайвесі. *Роль права та закону у сучасному суспільстві*: Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22-23 вересня 2012 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2012. Т.1. С. 56-59.

69. Серьогін В. О. Недоторканність приватного життя (прайвесі) працівників: проблеми теорії та практики. *Науковий вісник Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ*. 2011. № 1 (52). С. 109-120.

70. Серьогін В. О. Недоторканність приватного життя дітей: постановка проблеми. *Проблеми забезпечення прав людини в світлі Загальної декларації прав людини*: тези доповідей на міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10 листопада 2008 р.). Київ: Міністерство юстиції України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. С. 40-42.

71. Серьогін В. О. Нове покоління користувачів, нові виклики та нова парадигма захисту прайвесі. *Захист прав людини: національний та міжнародно-правовий виміри: XIV Міжнар. наук.-практ. конф. «Від громадянського суспільства – до правової держави»*: Збірник тез доповідей. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. С. 363-366. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/14160/2/sbornik1.pdf>.

72. Серьогін В. О. Основні організаційно-правові моделі забезпечення недоторканності приватного життя (прайвесі). *Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку*: збірник матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 19-20 травня 2012 р.). I частина / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: ТОВ «Друкарський дім «ПАПРУС», 2012. С. 181-184.

73. Серьогін В. О. Передісторія прайвесі в державах античності. *Науковий вісник Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ*. 2010. № 4 (51). С. 58-66.

74. Серьогін В. О. Платформи великих даних і новітні проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 травня 2019 р.). Харків: ХНУВС, 2019. С. 93-196.

75. Серьогін В. О. Право на анонімність як елемент прайвесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 24. Т. I. С. 154-159.

76. Серьогін В. О. Право на вільний вибір і зміну зовнішнього вигляду як елемент візуального прайвесі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2016. Вип. 22. С. 55-61.

77. Серьогін В. О. Правові стандарти Європейського Союзу щодо забезпечення інформаційного прайвесі. *Юстиція, свобода і безпека як сфери європейської інтеграції України*: матеріали «круглого столу» (м. Харків, 3 березня 2014 р.). Харків: Рейтинг, 2014. С. 97-100.

78. Серьогін В. О. Прайвесі у контексті цивілізаційного підходу до права. *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку*: збірник наукових праць / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. П. Тихого, М. М. Цимбалюка, І. С. Грищенка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. Львів: Львівський держ. університет внутрішніх справ, 2012. С. 360-363.

79. Серьогін В. О. Прайвесі як інтимність. *Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. Серія: Право*. 2010. Вип. 8. № 934. С. 57-60.

80. Серьогін В. О. Приватне життя як об'єкт конституційного права на недоторканність приватного життя (прайвесі): проблеми теорії та практики. *Вісник Нац. академії правових наук України*. 2011. № 1 (64). С. 51-62.

81. Серьогін В. О. Принципи забезпечення інформаційного прайвесі. *Національні та міжнародні механізми захисту прав людини*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 19-20 вересня 2008 р.). Харків: ХНУВС, 2008. С.71-73.

82. Серьогін В. О. Проблеми забезпечення «податкового прайвесі» при запобіганні корупції. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3 (70). С. 143-150.

83. Серьогін В. О. Проблеми забезпечення генетичного прайвесі. *Права людини: зміст, стан та перспективи розвитку*: матер. наук.-практ. конф.: збірка наук. праць. Харків:

Рейтинг, 2008. С. 28-30.

84. Серьогін В. О. Проблеми забезпечення недоторканності приватного життя громадян України у межах виборчого процесу. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2006. № 3 (5). С. 49-55.

85. Серьогін В. О. Проблеми захисту прайвесі у Новітній політико-правовій історії. *Центральноукраїнський правничий часопис Кіровоград. юрид. інституту ХНУВС*. Кіровоград: КірЮІ ХНУВС, 2011. № 1. С. 18-23.

86. Серьогін В. О. Редукціоністські концепції прайвесі. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. №19. Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. С. 483-489.

87. Серьогін В. О. Реформа системи захисту даних в Європейському Союзі: причини та новації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спеціальний випуск № 3 (94). С. 91-99.

88. Серьогін В. О. Розвиток уявлень про недоторканність приватного життя в епоху Просвітництва та в Новий час. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. Збірник наук. праць № 18. Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2010. С. 160-169.

89. Серьогін В. О. Світова практика застосування спеціалізованих органів із питань прайвесі. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: збірник наук. праць*. Харків: Право, 2011. Вип. 21. С. 3-12.

90. Серьогін В. О. Секторальний захист інформаційного прайвесі в Сполучених Штатах Америки. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2019. Вип. 27. С. 55-63.

91. Серьогін В. О. Соціальні мережі як загроза прайвесі. *Форум права*. 2011. № 2. С. 822-827. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11evojzp.pdf>.

92. Серьогін В. О. Спосіб життя як елемент прайвесі: практика Європейського Суду з прав людини. *Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей: матер Міжнар. наук.-практ.конф. (м. Ужгород, 3-4 травня 2019 р.)*. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2019. С. 300-304.

93. Серьогін В. О. Фізичне (тактильне) прайвесі. *Науковий вісник Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ: збірник наук. праць*. 2013. № 2 (66). С. 3-12.

94. Серьогін В. О. Формування недоторканності приватного життя в епоху Середньовіччя. *Центральноукраїнський правничий часопис Кіровоград. юрид. інституту ХНУВС*. Кіровоград: КірЮІ ХНУВС, 2010. № 2. С. 23-31.

95. Соколова М. Зачем защищать персональные данные? URL: https://www.researchgate.net/publication/281459815_Zacem_zasisat_personalnye_dannye/stats.

96. Тищенко О.В. До питання правового регулювання прайвесі працівників у проекті Трудового кодексу України. *Адвокат*. 2004. № 7. С. 14-15.

97. Філіпська Н.О. Забезпечення права людини на приватність у кіберпросторі як один із напрямів правоохоронної функції держави. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: матер. наук.-практ. конф.* Харків: ХНУВС, 2017. С. 210-212.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – <http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – <http://court.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. – <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – <http://www.scourt.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – <http://www.ombudsman.kiev.ua/>
8. Офіційний веб-сервер Центральної виборчої комісії. – <http://www.cvk.gov.ua/>